

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Juristisch-theologische Sammelhandschrift - Cod. Aug.
pap. 61**

Augustinus <Triumphus>

[S.l.], 1428

Amborius: Liber pastoralis luce

[urn:nbn:de:bsz:31-93533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93533)

istius uite circulo no pua p'ribz si longe diuersa referunt. Quos & magis
sacrificijs dedituz q' cartagineus duces amulcarez repimus. q' ai toto meli
spie iter aces posituz dimicantes sacrificiuz faceret. ubi partes suoz iuctas
esse cognouit & ipy q' colebat se precipitauit ignes. ut ex ul' corpore suo
restingueret q' s' nichil p'fuisse cognouerit. Na de iuliano qd loquar qui
ai resp'is auruspiciu male credulus esset ademit s' s'bidia reuertendi.
Ergo i' conu' casu no est conu' offensa. Neminez & eiz p'missa n'm leserit
Resp'odi lacessetibz t'q' no lacesset. Refellere & eiz relatoris no exponende
sup'itoy m' studuz fuit. te t' ipator ipi eoz relatio faciat cautiores.
Na ai de superioribz p'riapibz tenuisset q' prior eoz arimoniaz patris
coluit. recetior no remouit. Addidisset & si exempluz religio ueteru no
facit. faciat dissimulatio p'rimoz. euideter docuit qd & fidei tue delegat
ut gentiliu ritus no sequaris exempluz & pietati ut f'is statuta non
uoles. Si eiz p' suis du' taxat partibz eoz dissimulatoz p'riapuz p'
diaruit. q' ai esset xpiani decreta t' gentiliu minime remouerunt.
q'ito magis amori debet referre feno. ut q' simulare delezet & si quid
forsitaz no plures. ne f'enis deroges statutis. Et nunc teneas qd et
fidei tue & germanitatis neccitudini iudicaz conuenire.

Inapit liber beati Ambrosij q' dicitur pastoralis luce

Si quis f'ies oraculuz reminiscat q' f'uge famuloz de suata s'
p'auina qua ad progadiuz suscepit i'cepit dices. Tu dedisses meo
& ego uenies eiz usus exegisses eaz. No ia curiosus auditor collatuz
s' diuini muneis grat' f'ius t'z usibz reuabit. si cultis eaz concubiles
f'iaces. copiosius progado securus possidebis. ut s' p' h' & plimuz hedi-
ficatoz exiteat fructuz. & uelud decora arbor pomis referri no r'fructu-
ose p'batuz occupare terraz du' uiuit. ai & ipi f'ius pomis ornatur &
ois q' ex ea fructuz p'cepit saginat. Beato nq' & paulo ad hec eadez uitate.
Nolite querere que uia s' h' que alioz. & alibi no quero qd michi
utile est. si qd multuz. ut salui fiat. Id arce nq' q' i' uerbis diuinis
credita est dispersato & q' greges xpi aleduz nutrieduz q' suscepimus no
sine lugetis p'iculi noxa. nq' credimus euasurus. si no s'm huc moduz
uiuamus. aut & si minime predicemus. Et licet ad h' p'dicata nq' re-
tardet uite huius ip'itas. iuitat nq' t' p'cepti neccitaz. Et ue ia michi
est. si minime p'dicauero. & si susceptuz thesauruz i' terra defossuz. i'
i' meo corde diu' occultauero. & lucerna uerbi dei s'p'illaz s' modio retenta
uero & no sup' adalabuz p'posituz auctoz oculis manifestauero. & clausit
humane ip'iac p' claus' illas regni celoz. q' i' beato petro ap'lo aucti
suscepimus sacerdotes. minime rebauero. ut audire p' h' merear. pro

lingue mee modulo. Euge sue bone & fidelis / qz i pauci fuisti fidelis / sup
 multa te gstituas / Intra i gaudiuz dni tui. Vn uereqz hys receptoibz &
 supplicis sibi amore pene pariturus amore fimo uuitatis no ia ad
 stidituz loquor uulgus / qd uigiter monere gsuem / si ad ipos u pcuratores
 uulgz uerba mea guerto / z meis gfiuz uelud obedies fuis. i. epis sacerdotibz
 antistitibz potitibz audacter predicare solutis comunia no retardato nec
 progriua in met stie si hoc meis sacerdotibz caritatis itutu progez iudi
 cato aut uite pfecte me esse moneo fateor / cu de uita pfa alig moneo / si
 potius cu hoc ad illg loqui audeo / simul cu illis que loquor audiaz. Aggredia
 ia diuina ope suffultis facultate qua ualeo / z eoz pteabz adiuuatus ad qd
 respiciat fimo nr / desideratus carpi iter. z i gremio qz ofacerdotuz posituz
 ipz alloquar sacerdotez. Audite me fassimi patres. Audite me z signuz
 duate fassimi fies. Audite me fiesqz leuitica germe sacerdotale / ppago
 sacrificata duces z rectores gregis xpi. Audite me rogitez uqz paritez z
 timetez / z gmodis / z gmonitoibz solite ofiletez / z honorez epatus demost
 re uoletez. et cu honorez eoz progriua mostramus / merita z ggrata
 requamus. nec falli possumus / cepe q cognosamus ueritates. Dignuz est
 eoz ut dignitas sacerdotalis puz noscatur a nobz / z sic dem fuet a
 nobz. homo cu i honore esset no iteleuit. copatus e uicenis itapitibz / z
 filis factuz est illis. honor g fies z sblimitas episcopalis nullis poterit
 copatoibz adequari. Si regi fulgori opares z pncipuz diadonati lege cut
 iferuz / qz pluri metalluz ad aurz fulgores opares. Cuipe cu iudicis
 regu colla z pncipuz sblimiti genibz sacerdotuz z exofcalatis eoz destreuz
 oratoibz eoz credat se comitari. Quid ia de plebera diueri multitudie
 cu no soluz pferri a dno meruit / si ut eoz qz itueat pzo sic pceptis
 ipatus e euageliaz. Sic certe adno ad leatu diat petruz. Petre amas
 me / z ille tu fas dne / qz amo te. Et cu tercio fuisset iterogetuz
 z trina respofione fuet sblimituz. repenti est a dno tzo / pasce oues
 meas / quas oues a que grege no soluz beatus hic suscepit apluz petrus /
 si z nobisqz eoz accepit. z cu illo eoz suscepimus omes. unde regede sac
 dotibz cu traditur. qz euagelico coruscate mandato uidemus nominuz esse
 pfixuz. no est discipulus sup magroz / nec fruz sup dnuz suuz. si suffiat
 discipulo ut sit sicut magr euz / z fruz sicut dnuz euz. hec uo cuncta
 fies / io nqz pmisisse debeat cognoscere / ut ostederemus i hoc scdo nichil
 esse excellentuz sacerdotibz. nichil sblimuz epiz repiri. ut cu dignitatez
 epatus eoz oculis demonstramus. qd fimus / z qd sumuz / pffessione z
 actoe potius qz nomine demonstramus. ut nome ggruat actoi. actio re
 spodeat nomini. nec sit nome iane z omes imane. ne sit honor sblimuz
 z uita puerilis. ne sit deficiata possessio / z illicita actio. ne sit religios
 amicituz z i religiofus pfectuz. ne sit gradus excelluz / z deformuz excelluz.
 ne heatuz i ecclia litedia sblimior / z ofaa sacerdotuz repiat humilior. ne
 locutez simulemus colubinas / z metoz heatuz ammas. Ne pffessionem
 mostramus ouinas / z ferocitate heatuz lupina / ut digre nobz p pffetiaz

aditus

dignu

sollata

respondeatur a dno. Populus hic labijs me honorat. Cor aut eorum longe est a me.
Ergo fregit sicut clamus senatorum ornat. agricultura rusticorum / sicut barbati
arma / sicut nauta nauigatorum. pueri et singulis quosque opifices operum suorum quibus
ipsi demonstrant auctores. sic episcopus non aliter nisi episcopus operato designat. ut ex bono
opere magis quam ex professione noscatur. plus meritis esse opus quam quod nomen
uacetur. quod sicut nichil esse diximus episcopo excellentius sic nichil esse misere-
rabilius si de secula uita episcopus pueretur. si sacerdos in crimine teneat. et ut e-
leuius de plano conuere. sic grauius est quod de sublimi ceciderit dignitate
quod de ruina que ab alto fit. grauiori casu colliditur. honor quidem episcopi coram
hominibus perclarus est. sed si ruinas sustineat dolor magnus est. Nam quibus preter
gradus episcopi altior est. tanto si per ruinas delabitur per negligentiam ruina
grauior est. magna sublimitas magna debet habere cautelas. honor gradibus
gradiori debet sollicitudine circumulari. Cui plus creditur plus ab eo exi-
gitur. sicut scriptum est quod optimis promissa sunt pessima. et alibi potentes
potentiora tormenta patietur. Et facti lege et non facti eorum peccati est
gradus. et huiusmodi scilicet uoluntate domini sui et non fecerit eorum uapulabit multum.
Aliquid est eorum ab episcopo quod requirit deus. et aliud quod a presbitero. et aliud a diacono
et aliud a clerico. et aliud quod a laico. uel a singulis quibuslibet hominibus. Et licet
omnium hominum opera deus in suo examine iudicio. plus tamen ab eo exigitur
cui plus committit. Ampliores eorum penas luit. cui numerosorum regendum
populorum fuerit cura commissa. et ut specialiter ipsius episcopi modum et
formulas in omnibus operibus depingimus. applica nobis est regula episcopi reuoluerit
que de his per singula episcopales actus depingat. Sic ad cunctos episcopus lectus
aut applicus fidelis fimo ac si diceret de quo suis lecturus. ueraciter loqui
ne quod me existimet fuisse mentum. seruauit. Si quis episcopus desiderat bonum
opus desiderat. hoc est. si episcopus esse desiderat. magnum est quod esse cupit. si
si et opus bonum simul amplectitur. Nam si aliter esse cupit episcopus esse non
potest quod sequitur. Oportet eorum episcopus reprehensibilis esse. Inreprehensibile aut
nam si episcopus reprehendit. deformit. subdit. culpe. et per facta culpa ad reatum sunt
reatus ad pena. pena perducit usque ad mortem. Erre ad quod uoluit dignitas
et post paulus ait. unius uxoris uirum. si ad superficies hinc respiciamus
prohibet bigamiam episcopi ordinari. Si uero ad altiores scilicet quod sedimus. in his
episcopi duas uxores ecclesiarum. et si adhuc itiosius perfidiora profecutus
monet. ne apostolica dignitas a seculis ueniat episcopus hinc hereticum. Si christiana
tamen catholica et orthodoxa de ad secat fides. ut unius uxoris tamen. i. cat-
tholice ecclesie uir episcopus uocetur. Sequitur deinde et ait. Sobrius. hoc est non
uino tamen. si uirum parat. ut nec uino magis indulgeat quam oportet. et
more sepe sobrius esse memnatur. et aduinit septem dies. Prudentes.
Prudentias prope non inuidiales de qua dicitur quod stulticia sit apud deum. hoc per-
detur spirituales. i. que. et ope auerspecta sit et uerbo perita. ut sit astutus
sicut serpens et simplex sicut coluber. et denuo refert ornatur. quod si uirum scilicet

profecto

he respiciamus no alius sacerdoter quazimus qz amicu quazim clariorer.
 Vos gra Castorinas quazimus z seruas uestes z ille iter eps se credit
 auctiorer q uestes idueit clariorer. si scis aplis talit se itelig no uult.
 qz no carie epm si meste docet esse ornatur. ut ille sacerdes placeat deo qui
 aua coposita hnt deo. Et post h addit. hospitalet ut humanitatis uirtu
 hospicio recipiat no hntes hospituz z egenu sine teate iducit i domu suaz.
 Nec solus deuoret dona xpi que ei largita est bonitas xpi. z ilare dntorem
 diligit deus. si sine murmure gribuat paupibz xpi. Sequit dem z ait doabile.
 i. si pollet eps sapientia. ut no solus credituz o populu sufficiatet doceat. uel
 z auctoz queat heresuz hntiaz a catholici repellere ecclia. ne sua ipina
 iperitas minime doceat. z hui qz puetuz eueniat illi qd scriptuz est. Ceus
 ceo ducatur ptes ambo i foueaz cadit. Qui uero tales ut diximus se esse
 ignorat sacerdotuz minime appetat. nec loci alterius usurpare psumat. p
 stuz illuz q fulgore sue sapie ptoz p corda lustrare. sicut z ait. no
 uoletuz. hoc est no multuz uino dedituz ut sic credit z uideat qz uinu
 biberit an no ignoret. ne post lauz potionez uini mulierz delectet illecebra
 ne p uinu ut ait apluz omis nutriet luxurie. dnu subsat dices.
 no passioz s modestuz. i. manus ipbas ad ceder no heat z suspitioz puz
 minime pauiat gtaaz alioz. ne duz petulas iuenit ad ceder. athleta mag
 qz eps iudicat. si magis edulo. ab alijs illatuz ptaeter ferat iuriaz. ut
 metuz modestiaz cuctis hominibz tngllaz demostret. z firma ptaetiaz cuctis
 ostendit. Ituz addidit dices. No linguosuz. i. no linguaz ad quicuqz rela
 xet eps. ne p eadez linguaz p quaz laudes refert deo z diuina libat
 sacrificia. lituz uenena pferat. qz no docet de ore epi benedictioz simul
 z maledictioz egredi. nec p eadez lingua p qua xpus laudat. homo maledicat.
 qz no pt de uino fotez dulce z amara z ptere aquaz. Dem sbscat e dices
 no cupiduz. i. no cupis lucri cupiduz. ne lucri cupiditate eps teneat obmor.
 z nutriet auaritiaz q est radix ouz maloz. q thpedio tuz cotenz ecclie sue
 pntuz no ambiat que iteligit esse supflua. si de ipi ptuz paupente ecclie
 sue libetoz ipauat paupibz xpi. sicut scriptu est. ilare dntorem i diligit deus.
 Et gncit sbscpter dices. domui sue bene pport. domui sue bene posse pt
 q corpuz sui suauerit castitate. domu iqt. h est corpuz suuz iproso uice
 dicitur. Ne sdat ip corpuz suo z i desiderio luxurie dedituz i pccipuz
 demergat. si potuz filuz suuz sue castitatz exeplo ad pudicie regula doceat.
 na si quis domui sue posse nescit qm ecclie dei diligentiaz adhibebit. hoc
 est de q supuz diximus. Qui cordis sui domuz excolere no ualet
 qm plimoz adhibebit diligentiaz. Et q pccu ituz ex suo no p exuere culo.
 qmodo ex alius oculo aputret festuaz. Ituz sequit z ait. no neophituz
 i. q nup ad fidez ex gentilitate aduenit. aut certe ex militia seculari ad
 dicitur est officuz sacratuz. huz q no in pssiz sacerdotalez arripit graduz. ne
 elat i supra m iudicuz cadit. z laqueuz diaboli. qz qd logo tpi minime
 dilant. i. puzio tpi suare no possut. Et gcludet regulaz z epalez forma

...log et an
 ...sine hnt
 ...epi su qm
 ...sicut ita hnt
 ...ip qd nnt
 ...m hnt de mlt
 ...tenur. z ut
 ...dignit
 ...puz capuz ma
 ...na qm puz
 ...lactuz. uel
 ...sonoz graduz
 ...pluz ab eo co
 ...alibz potuz
 ...pccu est
 ...apularit nnt
 ...alud a dntem
 ...notuz. Et huz
 ...b co exuere
 ...rosaz regiduz
 ...qz miduz et
 ...a qz ueloz
 ...epi loatuz
 ...uicaz loqz
 ...desidat hnt
 ...esse cupit
 ...epi esse no
 ...epibilibz ut
 ...ad uoloz dnt
 ...uoloz dnt
 ...respiciam
 ...scedom hnt
 ...pccuuz
 ...i. si xpus
 ...qz dnt. i. ut
 ...h est no
 ...p oppozit
 ...pccuuz
 ...apud dnt. qz
 ...ut hnt alie
 ...si uiz hnt

ad exvemu iudic dicit. Oportet aut illuz 2 testimoniu bonuz hie ab hys q
fous st. i. hereticis seu schismaticis q ex senz eccliaz catholicaz / quetcula sibi
pphana pficiat. qd plus testimoniu dicit bonu hie de immaculata vita 2
sen epi gulfate ne forte accipiat iunia locuz epw obtrectadi 2 ifamare i
cipiat catholicuz dogma. hys ita phibatis ut reoz i hoc ope uelut a gradi
ferore nos plesimus liberatos / cu no nra h epw / si sa apli opposuimus
testimonia ne uelud uulgariu fabulis nra uideret opus. Cu uocaretis nob
p sigula sa arripit apli puili ipuz potius apluz / si ausi st h nos reprehendit.
2 licz nos coartat ia libellu hui phivitas 2 ipz nos urget ut ad fines huius
opis ueniamus. solitudo in seuz nos retardat amoruz illoz pcpue sacerdotuz
q mens torpore 2 ebriate sacerdotales diffinet honores. 2 q noua pdigiale re
gular ac tepestates ppisse delectetur. 2 gresi sectates 2 simonis sniaz / si
epituz graz pecunias acceperunt. Neqz timetes cu honore sacerdotales pecu
nias emeret a beato petro aplo se cu simone fuisse dignatos. sicut ait.
Pecunia tua iqt tecu sit i pdite qz donuz spuz sa te credidisti pecunio
coparare. 2 lepra cu gresi a se se suscepisse credit heliseo q gradu sacer
dotales se eximat pecunio coparare. qz cu ita diximus sufficere debuit
suar coparado lepraz possidere. Na sicut ualidioribz moribz capite uicato reli
quuz est neco corpus iudate supioruz morbi letale irigari. ita 2 hui qui
caput uidetur ecclie morbo pestifero finuz uicant corpus. ut n ex totius
opuz opage nauantur possit euadere qd negligetuz sacerdotuz uiciosi
tatis mortale interfecerit uirus. ita ut uideat i ecclia passiz q no merita si
pecunie ad epatus ordines puerunt. uulgare populuz 2 idetuz q tales
sibi adsumunt sacerdotes qz si pautari fidelz ueluz q eoz pferunt sacerdotes
pessidebit mox 2 dicit ab archiepo nup su ordinatus. Ceteruz qz ei soliduz
dedi ut epales graz oseq meruisses. Vn michi melius est auruz de sacello
incheze qz tatur sacerdotuz ptere. Auruz dedi 2 epatus opurau q in so
liduz si uiuo receptuz illico no diffido. Ordino phtuz glexo diaconos
2 accipio auruz. Na 2 de alijs nichilomin ordinibz pecunie qstuz phtuz
gfito. Ecce 2 auruz qd dedi i meo sacello recepi / 2 epatus gratis accipi.
Nepz h est qd doleo qz archieps carnali epuz fecit. naz pp pecuniaz spe
ciale leprosz ordinauit. pecunia iqt sit i pdite qz donuz sa spuz gre
pao opurasti / 2 gmerituz misabile i auaz exituz pgristi 2 nesci horoz
2 idetuz i ordinatoibz eoz damat 2 dicit. dignus es 2 iustus es. 2 gloria
misa indignus es 2 iustus es. dicit. pnuat. n. epz hui ad ppulu dicit
Pax uob. Oculis puz carnalibz uidet qz epz magnus / 2 diuinus optitibz
ispiat lepluz magnus. p pecuniaz acqsiuit idetuz ordines / 2 deuz pdidit
i ueriori hore. Caro suscepit dignitates / 2 aia pdidit honestates. Caro
aalla dtra fra est aie 2 anima que erat dna facta est famula carnis.
Caro dnatur populis / 2 aia sicut demoni. Carni sacerdotuz opurauit
et aie detrimetuz parauit. Et qd pdest hui horez si totu muduz lucret

assupserit

aut vero sine detrimetur paciat / aut q̄ dabit ho omittatur p̄ aia sua. Quod dedit
 cu ordinaret ep̄ aurum fuit / 2 qd̄ pdidit aia fuit. Cu alius ordinaret quod
 accepit pecunia fuit / 2 qd̄ dedit lepra fuit. hec s̄ mercedonia uiquoz in
 p̄uiaz coz. Inlogo in foz 2 coz̄m nruz q̄ 2 ego ep̄ fuz 2 cu ep̄ laq̄
 die michi ergo paulisp̄ fe ep̄ / cu dices pecunia qd̄ accepisti / Ergo iterogo ^{graz epales accepisti}
 te. hec gra aie tali uocabulo nūcupatur. Respondebis. Cur igt ut reoz pro
 eo qd̄ gratis datur / 2 auro no extimat. Ne au gra pecunijs coprat. Re-
 spondebis. No igt m̄ daretur si pecunijs no emeret. Nec ep̄ fuisse ordinatus
 si pecuniaz no dedisset. Ergo ut apparet ex resp̄sionibz tuis / graz cu ordinaret
 no suscepisti q̄ gratuito eaz no meruisti. Et io fratres si graz no accepisti
 qm̄ ep̄ fieri meruisti. Na et discipulis suis dñs dicit. Gratis accepistis
 gratis date. Cur q̄ gratuitaz graz existimasti te p̄uiaz possidere. Naz ut uideo
 aurum datur pdidisti / 2 scis graz no acq̄sisti. Adhuc in semel adiacet frate
 p̄quiro ep̄m / ne qd̄ de app̄b̄m̄tis medici / no p̄termisisse uideamus. Qui
 dat fe ep̄ales graz / an homo. resp̄des sine dubio deus. si in p̄ horez
 dat deus. homo ip̄onit manus. deus largitur graz. sacerdos ip̄onit sup̄plue
 dextera. deus benedicit poteti dextera. Ep̄ nutiat ordinez / 2 deus retribuit
 dignitatez. O iusticia / o equitas. si homini pecunia datur q̄ n̄ i ordine apluz
 op̄atur / n̄ soluz fruatur qd̄ ei creditur. Cui deo totuz negatur q̄ ip̄uz or-
 dinez tibi largitur. Iustus ne tibi uideatur / ut fruius honoret / 2 dñus iustiaz
 p̄uiaz. 2 iuste accipiat sacerdotes pecuniaz / 2 deus pacat ab hore iustiaz.
 si q̄ p̄ ḡcesso ordine / deus ate nichil expectat. Cur ate sacerdos pecuniaz
 expectat. deus hore ut certe benignus gratis donauit. 2 sacerdos malignus
 euz sine ca p̄uiaz. qd̄ eiz habet qd̄ no accepisti. si aut accepisti qd̄
 gloriaris quasi no accepis. Ecce ad que mala uoluitur dñs ord̄. Ecce
 ad que p̄bra fuit p̄lup̄ti sacerdotaz / q̄ audire meruerit a iudice mundi. Voz estis
 huius lux mundi. Ecce qbz s̄brauitur getes. quibz a dño dicitur est / us estis
 sal terre. Ergo si lux est ecclie ep̄ a dño ordinatus / ita ut ip̄iue tenebras
 predicatoris sue elogo uitalatez q̄stiaz latebras illuminet. Cui ip̄e palpabilibz
 tenebris tenetur obstractus / 2 no soluz q̄ ip̄e dñs male agit / digne p̄uit.
 Insuper 2 aliḡ secu idigne p̄dit. si eiz salus meruisti possidere saporez / ut ista
 pietuz possis arua codice. au istatuz tali uacuo / imudis te p̄uiaz gaudiaz
 pedibz p̄uiaz / ita ut nec aliḡ nec te ip̄m possis ḡdize. Sauloz 2 in
 corpore officiaz. i. i ecclia uoluntarius appetisti / ut reliquuz p̄ te cozpus du-
 cituz lucis hiet. Et nuc̄ quadaz lippitudine 2 caligine uitorz obtenebrat
 nec te ip̄m lucis ydoneuz p̄ctes / 2 alijs adimuz lucez. de qbz oculis in
 euagelio dicit. si oculus tuus simplex fuerit / totuz corpus tuuz luciduz erit. i. si ep̄
 q̄ lume p̄meauit esse i corpore / siphitate 2 s̄a est inccena decoranz / omis
 eoz splendere lumine radiatur. Si aut oculus tuuz neq̄ est / totu cozpus tuuz
 tenebrosuz est. Id est si ep̄ q̄ uidebatur corpore lucez p̄ctere subito obnubilet
 neq̄te ceitate / qd̄ cetera faciunt mebra qbz lux adeptā est / qd̄ seculoz
 factura est m̄l̄itudo cu uoluptatibz illicitis / 2 actozibz uictis ad similes facinora

uoz agner, eoz multitudinez ppl ppuli puaauerit ut nulli ra / raqz illiuz esse uideat
qd ab epw qz licituz ppetatur. Et ipm magis exedit honoz esse laudabile qd eoz
habuerit delectabile. nec qsp qd agere pntifex no dubitat / se idubitatez agere dicit.
Eoz eoz a cunctis idubitatez uocatur pntifex cu ipw noie celsuz. si in acto coardet
noie / a nome se facit actor. Na qd aliud interpretat eoz. n supispectuz. Maxime
cu solo i ecclia ditore resideat / a ita cunctis respiciat ut a cunctoz oculi / a ipuz
respiciat. Ergo qz ita est cur te uelut tetruz speculuz uniuersoz oculis demonstrat
ua ut no possit oblatante tua se optuz exornare. Sufficiat hic usqz nuz in
sacerdotibz pauluz dilataste smonez / a q eoz excellenaz simul / a casuz mostrau
mug / ne fides / a sblimitate honoz minime requezet pfectoz mozz / a i solo se
excederet sacerdotez noie plusqz ope glari. Et qsp sciaz q h libello plingz in
sacerdotez q hec que laymuz agere noluit / fideliter esse detrahetuz. Credo tm
pluriozes q h agut / ut agere obnitiatur / fidele p nobz oraturuz. h sicut lacera
toibz detractorz minime pgrauamur / sic demu plitorz / a scoz uioz ora
cionibz adiuuamur. Ige ia nuc factuz spuz qui nuz / a h opere diuina
ispiratoribz adiuuisti / a cunctis sacerdotez adiuua. Et presta ut faciat q in hec
opusculo ipz eloq ispirasti / ut eis una meaz tribuas scoz regna. que i sag
i regna seculoz dice promisti. Amen

Explicit speculuz pastoruz
forma pontifical / doctrina
moruz. Amen.

No q quis testamtu seu codicillos sine legitis face p usq ad morte qdum rone utit. no obstrante
quacuzqz estudine. ff. e. qui testa. fa. pos. l. hac gultissima. s. ar. cu huana. et l. si is qui. ff. de testa.
Nec sunt d. l. n. in adusa corpis ualitudine. ff. e. ti. de testa. ubi dr. in adusa corpis ualitudine mente
captus eo ipse testm face non pot. qz hec clarescit in l. subem. s. i. C. e. ti. ubi dic. rex. Si em talis e
testator qui neqz scribe neqz articulate loqui pot. mortuo filis e. q. qdum articulate loqui pot. ut
culogru scribe. huius testm robore obtinet firmitate. qz uoluntas humana libere ambulatoria est de
rebus suis disponedis usqz ad morte. imo usqz ad extreme uite sue spm. sicut dca. l. si is qui. ff. de
testa. Qz aut ambulatoria sit p. p. e. cu marthe. de celebra. m. s. ceter. in glo. sup. ubo. no ualet.
ubi dr. Ambulatoria e em uoluntas defuit usqz ad sumu exiti. ff. de admendis legatis. l. m. ff.
de donat. m. uir. et ux. cu hic status. s. pmam. C. de codicil. l. m. et. C. qui testa. fa. pnt. si quis.
Vn pot mutari etia si pactu interuenit ne possit mutari. C. de par. pactu. qd dotali. etia si fuerit
p pncipe gfirmatu. ar. C. de testa. omniu. qz nemo pot hanc sibi legem dice. ut a potu testis sibi
recede no liceat. ff. de leg. m. si quis. in pn. i. B. vsqz huc sut uba glo. p. dicit. Imo plus dico.
Si loqui no posset et rone uteret ita q inhabilis eet ad testandu ad huc nutu fideicomissu face
pot. ff. de leg. m. l. nutu. Vn dr. rex. in dca. l. nutu. Nutu etia relinquit fideicomissu. du is nutu
relinquat qui loqui pot. Et magis clare in l. discretis. m. s. in aut. C. qui testa. fa. po. ubi dr.
rex. Sm aut infirmitu discretu e q ita rano gtingit et surfus licet naliter huius sensu uariat
e. in hec oia face et in codicillis / et in testis. et in mortis ra donationibz / et in libertatibz / et
in ombus alijs pmitim. si em uox articulatu ei a nata coarcta e nichil phibet cu omnia q
uoluit facere.

De Veritate.

Si de ueritate scandali sumit uti-
 lus punitur nati scandali qd ueri-
 tas relinquat. Aug. de li. arbi.
Qui ueritate ornuluit et qui prodit
 mendaciu vterq; reus e. ille quia
 pdesse no uult. ille qz nocē desidat.
 Aug. in li. de agone xpianoz.
Libere em et sine adulatione ueri-
 tate pdicantes. et gesta pmae uite
 arguentes gratia no hnt apud ho-
 mines. Ambro. in glo. sup illud. i. cor.
 in. Nos nobiles uos aut ignobiles.
Hec e qd dno ueritatis ut ea semp
 inimicie psepit. sicut p adulatione
 pniciose amicitie qruunt. libenter
 em qd delectat audim. et offendit
 omē qd nolim. Jer. i. sup. id. gal.
 in. q. immit. uob sup. su. dez. diez.
Mentiri atq; urare lingua tua psh
 ignoret. tantus q; in te sit uitatis
 amor ut quicquid dixis iurati pu-
 tes. Jeronim.
Non meret audire uitate qui frau-
 dulenter interrogat. Jer. se. ezch.
Nihil e ad defendendu ueritate fa-
 cilis. nihil ad dicendu ueritate fa-
 cilis. Grego. in omel.
Ille ueritatis defensor ee dz qui cor-
 recte sentit loqui no meuit nec
 audet. Grego. ibidem.
Qui ueritate cogente uera dei bona
 loquit. tanto magis humilitati magis
 uigil. qnto et ueritati sonat. Grego.
 in quadā omelia.
Non solum ueritate e ueritatis qui mediana
 pro ueritate loquit. si qui no libere
 pnuat uitate qua pnuare optet
 et no libe defendit ueritate quam
 defende oportet. Crise. sup. au.

De xpo.

Ego sum uia ueritas et uita. tamq;
 dicit. qn uis me ego su uia. qn uis
 scire ego su ueritas. ubi uis pmanē
 ego sum uita. Aug. sup. au.
Ambulare uis. ego sum uia. falli no
 uis ego su ueritas. mori no uis. ego
 sum uita. Aug. sup. se.
Eta uita xpi in terris pphoem qua
 gessit disciplina moru fuit. qia em
 bona mundi xpus qtempit q qtep-
 nenda docuit. et oia mala sustinuit
 q sustinenda pcepit. Aug. de uis. relig.
 + **O**mnia habem in xpo et oia in nobis.
 xpus si uulnere timari desideras
 medicus e. si febrilis est uis font e.
 si grauari iniquitate uis font e. si
 indiges auxilio uis font e. si morte
 timeas uis font e. si tenebras fugis lux
 si celu desideras uita est. si abū qris
 alimentu e. Ambro.
Nemo tibi xpm pte auferte. n te illi
 auferas. Ambro. se. luc. li. vi.
 Atq; sic. + **O**ia font e nob xpus. Si febrilis est uis
 phisicus e. si uulnere timari desideras
 medicus e. Si morte timeas uita e. si
 auxilio indiges uis font e. si abū qris
 alimentu e. de isto
 q fieras abū totu qui tibi soli et ad
 totu datus est. Ambro.

Xpus oibus oia factus e. paup paupibus.
 diuitibus diues. fletus fletibus. esurientibus
 esurient. sitientibus sitientibus. pfluit habundantib.
 In carcere in paup e. in maria flet. cum
 apus epulat. in samaritima sitit. i. de stro
 esurit ut abus pmi hois que puarritate
 qstauerat ieiunio dno solueret. Ambro.
 sup. luc. li. in.
Redemptor nē ho nascendo uitalis mo-
 riendo illo resurgendo. ad celos ascendendo
 aquila factus est. Grego. omel. in.
Aliud e sequi xpm. aliud tene. aliud madu-
 rare. sequi salubre qsilu. tene et aplecti
 tollene gaudiu. madurare uita bta. Bern.
Nihil ita sic hoc nome ihesus ne meptu
 rohibet. supbie timore fedat. inuori uuln
 sanat. luxurie fluxu restringit. libidinis
 flama extinguit. simi auaritie reperat.
 ac totius indecoris puritine fugat. Bern.
Habemus xpm ihesum ex pre nascente. sub
 pre pendente. a pre ambulante. p pre
 frante. sine pre moriente. Bern. se. cant.
Sub xpi scapulis quor nob bnti qferit.
 sub his em abscondimur. sub his ab inuisi-
 bili patru et milioz. ptepm. sub his
 umbraulu salubre nos refrigerat. et
 inuui solis feruore repellit. sub his quoq;
 alimur et fouemur. Bern.
Quid uigo xpi suauis. quid onere e. q lau.
 probabile fieri. scelerē abstinere. bonū uelle.
 amare amiq;. adisse mala. eterna assequi.
 patibus utiloz. scire alteri qd sibi ppeti
 sit nre. hilari tractans illud ar. lehel
 uigū em mē suauē est. q.
Heu q dolendu. q pudendu. delectat ut culpa
 pulet. pila iacet. ferra capiat. et no delectat
 ut deus acquirat. Aug.
Dne iube q te amen. da qd iubes. et iube
 qd uis. Aug.

Timor p[ro]sens securitate qu[od]at se[par]at[ur].
 Tunc e[st] qui sup[er] om[n]es e[st] et ho[m]in[um] et m[un]dum
 formabit. Aug[ustinus] sup[er] ps[almum].
 Qui timet deum nichil negligit. timere
 deum e[st] nulla q[ue] faciend[um] sunt bona p[ro]ce-
 re. Grego[rius]. li. i. moral.
 Quia timore p[ro]p[ri]o no[n] amore iusticie fit
 bonu[m] nec fit i[n] h[oc] no[n] facere si posset ip[s]e. Aug[ustinus] g[ra]tia
 pelagii libro. 9.
 In via dei a timore incipit ut ad forti-
 tudine[m] ueniat. Nam sicut i[n] uia seculi
 audacia fortitudin[em] ita i[n] uia dei auda-
 cia debilitate[m] p[ro]dit. Et sic i[n] uia seculi
 timor timor debilitate[m] ita i[n] uia dei
 timor fortitudin[em] gignit. greg. li. v.
 Noueris te ut deum timeas. noueris
 xpm ut ip[s]m diligas. et vno n[ost]rat[ur].
 q[ui] i[n] uia salutis timor d[omi]ni. et p[ro]p[ri]o
 l[ib]er[is] e[st] caritas. q[ui]admodu[m] ex notitia
 uenit i[n] te dei amor. sic ex[ist]o de igno-
 rantia tui sup[er]bia. ac de dei ignorantia
 uenit desp[er]atio. bern. sup[er] cant.
 Fugit ovis tremebunda ueniente lupo.
 Abscondit se coluba tremens accipit[er]
 uiso. de tueria uis[us] e[st] no[n] audet
 e[st] uenire[m] ambiente calto. et tu uide[re]
 fure[m] curtebas i[n] eo. bern. ep[istola] ad fulcon[em].
 Facile deu[er]at a iusticia qui i[n] causis
 no[n] deum si ho[m]in[um] p[ro]miserit. hic timor
 petendi facultate[m] differre p[ro] uolu-
 tate[m] auferre no[n] p[ro] sol[us] e[st] dei timor
 qui mentis corrigit. fugat omnia.
 Inocentia seruat. p[ro]p[ri]e tribuit fru-
 ctu[m]. Criso[stomus]. i[n] ser[mon]e de ioh[anne] bap[ti]sta.
 Principiu[m] n[ost]re salutis sapie[n]t[ia] q[ui] s[ecundu]m
 scripturas timor d[omi]ni e[st]. De timore d[omi]ni
 nascit[ur] co[m]p[er]itio salutis. de op[er]a-
 tione cordis p[ro]dit adre[n]ciatio. i.
 nuditas et g[ra]t[is] q[ui]z facultatu[m].
 de nuditate mortificatio uoluptatu[m]
 generat. de uoluptatu[m] mortificatio
 extirpat atq[ue] m[un]d[us] uicium
 uicia de uicio[rum] co[m]p[er]itio uirtute[m]
 fructificat atq[ue] s[ecundu]m de uirtute[m]
 pullulatione puritas cordis acquirit.
 p[ro] cordis puritate[m] ap[er]te caritatis p[er]-
 fectio possidet. uetus e[st] b[ea]t[us] anto[n]ij
 sententia. Cassio. de institutis mo[n]ach[orum].
 Amor dei te si tenere no[n] potest. lib. 11.
 salte[m] teneat et terreat timor iudicij
 metus iehenne. laqueus mortis. dolo-
 res inferni. ignis urens. vermis cor-
 rodens. sulphur fletens. flamma tar-
 turea. et omnia mala. hugo. li. 11. m[on]i-
 de a[n]i[m]a.
 Cui audis q[ui] d[omi]n[us] tuus dulcis e[st] arte[m] de
 quid timeas. ut amore et timore di-
 conitatus lege eius custodias. Cassi-
 odorus sup[er] ps[almum]. dulcis et rectus e[st].

Non tibi displiceat paupertas tua. nichil
 ea ditius potes inuenire. v[er]o cognosce
 q[ui] locuples sit. celu[m] emittit quib[us] thesauri
 offerri possit q[ui] paupertati uidem[us] idu[m]t[ur]
 ut ad regnu[m] celo[rum] ueniret dices posside
 sua optinere no[n] potuit n[isi] optinet et
 g[ra]t[is] p[ro]p[ri]o. Aug[ustinus]. de uerbis ap[osto]li.
 Non absq[ue] amitu[m] lino[m] itede. s[ed] pau-
 uer[is]u[m] lino[m] no[n] h[ec] laudabile e[st].
 modica e[st] i[n] hamo p[ro]m[iss]e ut matro-
 naz. i[n] eo facili p[ro]u[er]sant. sic bestie
 sic aues. sic capite[m] et p[er]f[er]es. sero.
 Paupertas sit t[er]re[m] sp[irit]us. sit ei quida[m]
 qui rebus t[er]ralib[us] ege[n]t. s[ed] multi.
 et hec uocati egestas solet. ege[n]t ei
 reb[us] et ege[n]t bona uoluntate. qua ditius
 nichil e[st] pot[est]. S[ed] alij qui reb[us] abu-
 dant. sit i[n] paupes sp[irit]us. et hec e[st]
 aurea paupertas. q[ui] licet affluant
 diuitie corda t[ame]n nolunt apponere.
 Tercia e[st] mediocritas qua[m] phi uocant
 frugalitate[m]. q[ui] e[st] paupertas uoluntaria.
 hugo de claustro a[n]i[m]e. li. 1. c. 10.
 Sunt ei quida[m] qui de se[culo] uenit ad
 religionem quoz paupertas b[ea]t[us] augu-
 stino testante talis erat. q[ui] q[ui] foris
 erant. n[on] i[n] uenire no[n] poterant.
 quoz cellario no[n] h[ab]eret no[n] p[ro]p[ri]o
 m[un]d[us] s[ed] manu[m] labor amonia p[ro]be-
 bat. et si man[us] cessaret panis deficeret.
 et i[n] certis honorari uoluit. qui i[n] sua
 domo no[n] nisi g[ra]t[is] p[ro]p[ri]o e[st] poterant.
 hugo ibidem.
 Paupes dei sit qui mudana sup[er]bia
 derelicta humilitate[m] se p[ro] o[mn]ia redderit.
 Nam et si paup[er] sup[er]bia no[n] e[st] dei
 paup[er] et si locuples humilitate[m] diligit
 no[n] e[st] se[culo] diues. uoluntate[m] e[st] talis
 sit i[n]sp[er]ande no[n] uoia. Cassiodor[us]
 sup[er] ps[almum]. lxxi.
 Paupes xpi sit qui no[n] solu[m] p[ro] suis
 malis. uer[um] etia[m] p[ro] totius calamitatib[us]
 mudi intercede co[m]p[er]ant. Eger i[n] hoc
 se[culo]. si sit locuples. uicij uacui. sed
 uirtutibus pleni. despecti ho[m]in[um] sed
 acceptabiles deo. Cassio. sup[er] ps[almum].
 Hic sit paupes sp[irit]us qui q[ui] faciant
 aliquid boni deu[m] laudat. q[ui] aliquid
 mali se accusant. Aug[ustinus] de uerbis d[omi]ni.
 Nichil graui[us] q[ui] ut fecit uos paupi-
 ores sup[er]bo oculo despiciam[us] g[ra]t[is] reformas
 nobis intollerabili reformam[us] i[n] fustidio
 ma[m] indignos q[ui] iudicantes q[ui] sit
 mores. cu[m] paupertas fualus deo q[ui]
 diuitie sit accipit. Ambro[sius]. sup[er] ps[almum].
 Interpasta supercilij.
 Wahil e[st] i[n] felicitate[m] peccantiu[m]. Aug[ustinus].

Pax e serenitas mentis, tranquillitas
 animi, simplicitas cordis, unumquodque
 amoris, q̄ sortu caritatis. her e que
 similitudo tollit. bella copesat. mis co
 primit. sup̄bos calcat. huiles amat. di
 stordes sedat. inimicos q̄cordat. ciuitis
 e placida. nescit extolli. nescit iflari.
 hanc qui accepit teneat. qui pdiderit
 repetat. qui amisit coquirat. qm̄ qui
 in ea no erit inuentus a pre abdicat
 a filio exhereditat. nichilomin a spu sco
 alienus efficit. nec ad hereditate dm̄ po
 tent puenire qui testamtu pacis nolu
 erit obferuare. Aug. d. ab dm̄. c. lxxij.

Tale bonu e bonu pacis ut in rob cre
 atis nichil gratiosu saleat audiri. nil
 detrahilius gaudis. et nil utilit possi
 deri. sp̄s et huanus alioq̄ misquaz
 iunifit. eate mbra nisi fuerit i pace
 unita. Aug. de ciui. dei.

Que sut amice iusticia et pax. tu forte
 imaz ius. et altera no fals. nemo ei
 e qui no uult pacē. si no om̄s uolūt
 opari iusticia. Interroga om̄es hoies
 vis pacē. vno ore rndet t̄ gen̄ hua
 opto. cupio. amo. uolo. Ama iusticia
 q̄ due amice sut iusticia et pax. ip̄e
 se ofculant. si amica pacis no amatis
 no te amabit ipa pax nec ueniet ad
 te. Aug. sc̄ i. p̄ lxxvij. iusticia et p.
 consulate sunt.

Si dei uocant filij qui pacē faciūt. p
 uld. ip̄o sathane sut filij qui pacē con
 fundūt. Grego. in pastoral.

Habeatis unitate sp̄s i uiculo pacis.
 nec inueni p̄ forma cop̄sior quersa
 tionis euagelice q̄ unitas socialis. Cass.

Quictissima unita agens hoies i tra
 si her duo uerba a nata uerū oum̄
 tolleret. mai et tui. Seneca i lib
 de moribus.

Falso pacis tres sut sp̄s. Est em̄ pax
 estimata. pax simlata. pax imp̄. ibi.
 Du em̄ inter sc̄ares part̄ q̄rit. du
 distordes ad q̄cordia reuocant. estimat
 sc̄ares. q̄ pace iter nos hcam. du
 in uestimentis ouū foras exm̄. et
 intus q̄ lupi rapaces q̄regē simplice
 fratru lacerando disp̄gim̄. pace si
 milam̄ si no hcm̄. Du uerb plate
 subditis impant. et eos discipline legi
 bus no coartant. solūmō pace docent
 et no tenent. estimat pacē sc̄ulares.
 simlatur pucisi claustrales. impant
 et no tenent tepidi pastores. Sic
 im̄ estimat a nescientibus. simlatur
 a no hntibus. impat a no tenentibus.
 Sz uere pacis tres sut sp̄s. sz pax
 pbata. pax q̄firmata. et pax certa.
 hugo de claustro anime.

Decet regalis apicis cum gnalitate custo
 dire q̄cordiam. qm̄ ad laudez regnantis tra
 hit. si ab oibus pax amet. quid em̄ est q̄
 principe melius pdictet q̄ quietus populis
 heres seratus. et tota res publica morum
 honestate uestita. Cassiodor.